

**2019 – DOSARELE PATRIMONIULUI (XLI): grădinile tradiționale sibiene,
la Moșna - „Panta rei” – securitatea alimentară: potențialul agricol –
e mai bine să fiu nemulțumit decât un porc satisfăcut!**

Panta rei **Totul curge, nimic nu rămâne neschimbat**

Dosarele patrimoniului (XLI)

E mai bine să fiu nemulțumit decât un porc satisfăcut ...

Moșna
Grădini tradiționale sibiene

fiecare om trebuie să fie un înotător excelent, dacă nu vrea să se înece în acest torent universal!

Indigenous Languages

Anul CARTH în ROMANIA
Romanian Villages

Explore a village and discover centuries old architecture and tradition a way of life

Piramida lui Maslow

1. Nevoi primare
apă, hrană, adăpost
2. Securitate
3. Nevoi sociale
4. Nevoi de recunoaștere
5. Auto-realizarea

Filosoful Socrate a fost întrebat de poetul Euripide, ce părere are despre cugetarea lui Heraclit „Panta rei” = „Totul curge, nimic nu rămâne neschimbat”. Socrate a răspuns calm: „Ceea ce am înțeles din filozofia lui pare minunat. Vreau să adaug însă că **fiecare om trebuie să fie un înotător excelent, dacă nu vrea să se înece în acest torent universal!**”

Revoluția neolitică – una din cele mai mari invenții a tuturor timpurilor, transformând modul de trai în epoca nouă a pietrei - a constat în procesul de domesticire a animalelor și cultivarea plantelor. Rătăciră continuă în căutarea hranei a fost întreruptă pentru semănarea semințelor și plivirea plantelor, oamenii descoperind avantajele vieții stabile. Din grija pentru locul cultivat și rezerva de hrană, oamenii au construit primele case, configurându-se primele așezări umane: satele. O mare invenție a fost și tranziția de la sat la oraș, procesul durând câteva secole, primele așezări urbane apărând în Mesopotamia.

Se spune că „**viața urbană este sinteza vieții civilizate**”, secretul tranziției constând în creșterea și buna organizare a rezervelor de hrană din zona rurală; astfel, **surplusul constant de hrană a asigurat activitatea locuitorilor orașelor**, care nu practicau agricultura. Practic, prin munca țăranilor, locuitorii cetăților au putut să aspire să devină meșteșugari, artiști, preoți, scribi sau conducători, orașul inventându-se prin dezvoltarea continuă a ocupațiilor, sprijinindu-se

permanent pe viața rurală. Evoluția grădinilor a fost lentă în timp, putându-se diferenția grădini urbane (cu funcții de agrement) și rurale (utilitare). În ultimul secol, problema înverzirii orașelor și studiul parcurilor și grădinilor a fost amplu dezbătută, dezbaterile controversate fiind efectul creșterii urbane necontrolate și al sporirii excesive a densității de construcții. Dacă în spațiul urban, maeștrii cunoscuți și necunoscuți ai artei grădinilor au fost înlocuiți treptat de arhitecți peisagiști, în mediul rural, locuitorii satelor mai cultivă (încă) grădina din spatele gospodăriei, aceasta fiind sursa principală de legume, fructe și flori, pentru proprietar.

În „**2019 - Anul omagial al satului românesc**” - comuna Moșna, în parteneriat cu Universitatea “Lucian Blaga” Sibiu – Facultatea de Științe Agricole, Industrie Alimentară și Protecție a Mediului a implementat proiectul „**Grădini tradiționale sibiene (I)**”, cofinanțat de Consiliul Județean Sibiu, prin agenda pentru dezvoltarea comunității. Între festivaluri, expoziții și demonstrații cu temă gastronomică, s-a strecurat și acest proiect ce și-a propus elaborarea unui ghid de bune practici pentru redefinirea identității locale prin prisma patrimoniului agricol, alimentar și de protecția mediului. Cu sprijinul primarului Eugen Roba și agentului agricol Vasile Logean, echipa de inventariere a distribuției resurselor genetice și a practicilor agricole locale a fost coordonată de conf. univ. dr. Maria-Mihaela Antofie (prodecan al Facultății de Științe Agricole, Industrie Alimentară și Protecție a Mediului), fiind compusă din profesorii univ.dr.ing. Camelia Sava (decanul aceleiași facultăți) și Romulus Iagăru, conf. univ. dr. ing. Mirela Cărătuș, studenții voluntari Mihaela Toșu și Cătălin Radu, precum și mulți gospodari locali, care au înțeles să contribuie la activitățile proiectului. Studiul de caz a luat în considerare situația existentă: grădinile nu au fost niciodată definite pentru asigurarea rezilienței localităților rurale, a amprentei gastronomice și a potențialului de cuplaj cu restaurantele sibiene, nefiind analizată contribuția pe care acestea o pot avea la securitatea alimentară, sub impactul schimbărilor climatice. De asemenea, nu s-au făcut studii privind evoluția grădinilor de flori, plantele ornamentale fiind unice în grădinile din sud-estul Transilvaniei.

În cadrul proiectului mediatizat în cele două festivaluri anuale - „**Tradiții culinare pe Târnave**” (V) și al **Verzei** (XIII) - echipa a urmărit îndeplinirea activităților propuse: studiul particularităților de relief în localitățile Alma Vii, Moșna și Nemsă, inventarierea grădinilor și soiurilor de plante și raselor de animale deținute de cele 12 familii care au declarat că au astfel de resurse, organizarea de întâlniri de lucru privind rezultatele cercetărilor și a materialelor de promovare a proiectului, publicarea ghidului de bune practici „**Managementul integrat al grădinilor tradiționale sibiene**” realizat - în armonie cu recomandările Uniunii Internaționale pentru Conservarea Naturii și ale Convenției privind conservarea biodiversității. Amintim o parte din autorii care au contribuit la realizarea broșurii: Mihaela Antofie, Camelia Sava, Eugen Roba, Ionel Șotropa, Gudrun Liane Ittu, Cornel Fugaciu, etc. Prin Hotărâre de Consiliu Local au fost aprobate - pentru prima dată în România - lista speciilor plantelor de cultură cultivate mai mult de 50 de ani, lista populațiilor locale cultivate mai mult de 100 de ani, lista raselor de animale vechi pentru România și lista familiilor deținătoare de soiuri locale cu valoare de patrimoniu, acestea fiind publicate în anexele broșurii. Conferința de închidere a primei ediții a proiectului – organizată de Consiliul Local și Primăria Moșna în sala de conferințe a căminului cultural, în 15

noiembrie - s-a bucurat de o participare numeroasă, dezbaterile problemelor securității alimentare trezind un viu interes atât în rândul consilierilor locali, profesorilor Școlii Gimnaziale St.L. Roth cât și al elevilor participanți. Conf. dr. Mihaela Antofie a expus lucid și extrem de documentat tema grădinii tradiționale, comuniunea dintre locuitori și plantele de cultură sau animale, rolul și importanța semințelor tradiționale și importanța conservării resurselor genetice la fermă, sau în gospodărie. Mulțumind autorităților publice locale pentru sprijinul constant acordat, Mihaela Antofie și-a exprimat speranța că distribuția gratuită a celor 1200 ex. de ghiduri va contribui la creșterea stimei de sine și a sentimentului de apartenență la comunitate, pentru a face față tuturor provocărilor generate de schimbările climatice și efectele globalizării. În contextul anului sibian al gastronomiei europene, nu s-au publicat analize privind contribuția agriculturii locale la alimentația populației urbane, deși securitatea alimentară este o componentă de bază a stabilității social-economice și în mod direct și explicit a securității naționale a fiecărui stat, indiferent de potențialul agricol.

În „**A Theory of Human Motivation**”, psihologul american Abraham Maslow definea o ierarhie a nevoilor, piramida lui fiind celebră prin ierarhizarea ascendentă: 1. Nevoi fiziologice, de supraviețuire (apă, hrană adăpost); 2. Siguranță și securitate personală; 3. Nevoi sociale și de apartenență; 4. Nevoia de recunoaștere socială; 5. Nevoia de dezvoltare personală.

Sociologii afirmă că orice politică publică trebuie să satisfacă o nevoie specifică a publicului, identificată la acea dată! Oamenilor îngrijorați de traiul zilnic (când se scumpesc alimentele), nu li se poate recomanda mișcare 80 de minute pe zi.

Socrate, care nu a studiat natura, ci viața umană, a ajuns la concluzia că omul nu poate poseda înțelepciunea absolută (ci doar să tindă spre ea). El considera că scopul suprem al activității umane sunt binele și dreptatea, omul putând să le practice extinzându-și cunoașterea de sine. Filosoful liberal britanic John Stuart Mill afirma convins că „**E mai bine să fiu nemulțumit decât un porc satisfăcut, să fii un Socrate nefericit mai degrabă decât un imbecil mulțumit; iar dacă imbecilul sau porcul sunt de altă părere, e fiindcă ei nu cunosc decât o parte a problemei**”.

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/dosarele-patrimoniului-xli-gradinile-traditionale-sibiene-la-mosna-panta-rei-securitatea-alimentara-potentialul-agricol-e-mai-bine-sa-fiu-nemultumit-decat-un-porc-satisfacut-148678.html>

În: Tribuna, 28 noiembrie 2019